

oplagt sygeligt betingede klager, der kan rumme fantasifulde påstande, som mere eller mindre unddrager sig egentlig undersøgelse. Selv om hensynet til patienternes ve og vel indtager en central plads, må i sådanne sager også hensyn til arbejdsroen på hospitalet og til personalet, hvis stilling i forvejen kan være overordentlig vanskelig, spille en rolle for afgørelsen om undersøgelsens art.

Det har næppe nogen sinde været hævdet, at man ikke primært i sager om påståede overgreb må have vedkommende overlæges erklæring. Det er da også i denne henseende klart, at en centraladministration må lade sine overvejelser tage deres udgangspunkt i en erklæring fra den stedlige ledelse; men problemstillingen er, om man tør lade det have sit forblivende herved. Det har i så henseende været gjort gældende, at det principielt var ønskeligt, at patientklager over overgreb undersøgt af personer, som ikke var ansat på det hospital, hvor den pågældende er anbragt.

Hertil skal bemærkes, at den betragtning, at overlægen altid er „part i sagen“ og således ikke aldeles uvildig, ikke efter sindssygevesenets opfattelse er holdbar. Finder overlægen, at kritikken har et grundlag, vil han af nærliggende grunde have en interesse i, at sagen forfølges. Alligevel vil ordningen udadtil kunne fremtræde som mindre betryggende, fordi overlægen måske i den almindelige opfattelse identificeres med hospitalet i dets helhed; men netop derfor er afgørelsen såvel efter den nugældende lov som efter det foreliggende forslag henlagt til direktoratet og tilsynsrådet, der aldrig vil lade sig nøje med en blank erklæring, men altid vil kræve en redegørelse, der kan danne grundlag for udøvelse af et selvstændigt skøn.

Skønnes en klage at være aldeles ubegrundet, således som det hyppigst er tilfældet, er sagen hidtil blevet afsluttet med meddelelse til klageren herom. Der gives således den pågældende mulighed for, såfremt han ikke vil godtage afgørelsen, hvilket i øvrigt normalt har været tilfældet, at gå videre med sagen. Jeg skal herved erindre om bestemmelsen i § 4, stk. 1, i instruks nr. 109 af 22. marts 1956 for folketingets ombudsmand, hvorefter enhver, der er berøvet sin personlige frihed, har ret

til i lukket skrivelse at rette henvendelse til ombudsmanden.

Anses mistanken på den anden side ikke for afkræftet, står to veje åbne, idet man enten kan indlede disciplinærsag eller anmode politiet om at iværksætte en undersøgelse.

Disciplinærsag vil kun være indiceret, hvor bestemte personer i klagen er udpeget, og da kun hvis der foreligger begrundet mistanke mod den eller de pågældende for en forbrydelse eller en tjenesteforseelse. Sådant undersøgelse iværksættes i henhold til § 17, jfr. § 18, i lov om lønninger og pensioner til statens tjenestemænd, og fremgangsmåden er den, at man anmoder en dommer eller en politimester om at holde forhør.

Foreligger der ligefrem begrundet mistanke om overtrædelse af straffeloven, vil der dog normalt blive indgivet en egentlig politianmeldelse, på grundlag af hvilken der iværksættes efterforskning og eventuelt forundersøgelse.

Foreligger der vel ikke egentlig grundet mistanke, mens man heller ikke finder mistanken fuldstændig afkræftet ved sagens samtlige oplysninger, eller drejer det sig om forhold, der ikke har kriminel karakter, kan det også tænkes, at politiet impliceres ad anden vej. 1921-loven indeholder herom en sålydende bestemmelse: „Når direktøren anser det for nødvendigt at foranstalte en undersøgelse vedrørende sådanne forhold på et af statens sindssygehospitaler, som han ikke mener selv at kunne undersøge fyldestgørende, kan han af politiet kræve den fornødne bistand til undersøgelsens gennemførelse“.

Når denne bestemmelse ikke er gentaget i det foreliggende lovforslag, skyldes det en henstilling fra justitsministeriets lovkontor, der ikke har fundet et positivt lovbud herom påkrævet. Lovkontoret har herved henvist til bestemmelserne i retsplejelovens § 108, stk. 1 og 2, hvorefter det bl. a. er politiets opgave at foretage det fornødne til efterforskning og forfølgelse af forbrydelser, og hvor det tillige bestemmes, at der med justitsministeriets samtykke kan pålægges politiet andre opgaver. Udeladelsen af bestemmelsen skyldes nærmest formelle grunde, idet lovkontoret har ment, at såfremt der er behov for politiets bistand